

Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej

ustalone uchwałą nr UZ/351/2007 z dnia 28 czerwca 2007 r. Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej,
ze zmianami ustalonymi uchwałą nr UZ/421/2010 z dnia 26 listopada 2010 r. oraz uchwałą nr UZ/63/2012 z dnia 27 lutego 2012 r.

Postanowienia ogólne

§ 1

Ogólne warunki ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zawodowej, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów zawieranych przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółkę Akcyjną, zwaną dalej „PZU SA”, z osobami fizycznymi, osobami prawnymi, bądź jednostkami organizacyjnymi nie będącymi osobami prawnymi zwanymi dalej ubezpieczającym.

§ 2

1. Do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odbiegające od uregulowań OWU, w szczególności klauzule stanowiące załącznik do OWU.
2. PZU SA zobowiązany jest przedstawić ubezpieczającemu różnicę między treścią umowy ubezpieczenia a OWU w formie pisemnej przed zawarciem umowy ubezpieczenia. W razie niedopełnienia tego obowiązku PZU SA nie może powoływać się na różnicę niekorzystną dla ubezpieczającego lub ubezpieczonego. Przepisu nie stosuje się do umów ubezpieczenia zawieranych w drodze negocjacji.
3. W razie wprowadzenia do umów ubezpieczenia postanowień, o których mowa w ust. 2, OWU mają zastosowanie w zakresie nie uregulowanym tymi postanowieniami.

§ 3

W sprawach nie uregulowanych w OWU, do umów ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

Definicje

§ 4

Przez użyte w OWU pojęcia należy rozumieć:

- 1) **czysta strata finansowa** – uszczerbek majątkowy nie będący szkodą na osobie lub szkodą rzeczową;
- 2) **franszyza integralna** – wyłączenie odpowiedzialności PZU SA za szkody nie przekraczające określonej kwoty;
- 3) **franszyza redukcyjna** – obniżenie odszkodowania o określoną procentowo lub kwotowo wartość;
- 4) **obrót** – suma przychodów ubezpieczonego z tytułu świadczonych usług w ramach prowadzonej przez niego działalności zawodowej w ustalonym okresie;
- 5) **osoba bliska** – małżonek, konkubent, wstępny, zstępny, brat, siostra, ojczym, macocha, pasierb, teść, teściowa, zięć, synowa, przysposobiony, przysposabiający, pozostający pod opieką lub przyjęty na wychowanie w ramach rodziny zastępczej w rozumieniu przepisów prawa rodzinnego;
- 6) **odszkodowanie** – świadczenie pieniężne przysługujące od PZU SA poszkodowanemu bądź uprawnionemu w razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego, za który ubezpieczony ponosi odpowiedzialność w zakresie objętym umową ubezpieczenia;
- 7) **podwykonawca** – osoba, której ubezpieczony powierzył wykonanie zleconej pracy, usługi lub innej czynności, określonej w łączącej ich umowie cywilnoprawnej;
- 8) **suma gwarancyjna** – określona w umowie ubezpieczenia kwota, stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZU SA;
- 9) **szkoda** – szkoda rzeczowa, szkoda na osobie albo czysta strata finansowa;
- 10) **szkoda na osobie** – szkoda powstała wskutek uszkodzenia ciała, doznania rozstroju zdrowia lub śmierci, w tym także utracone korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;

- 11) **szkoda rzeczowa** – szkoda powstała wskutek zniszczenia lub uszkodzenia rzeczy, w tym także utracone korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, zniszczenie lub uszkodzenie rzeczy;
- 12) **terroryzm** – działanie skierowane przeciwko ludności lub mieniu, mające na celu wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności lub dezorganizację życia publicznego – dla osiągnięcia określonych skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych lub społecznych;
- 13) **ubezpieczający** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, która zawarła umowę ubezpieczenia;
- 14) **ubezpieczony** – osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odpowiedzialność cywilna objęta jest ochroną ubezpieczeniową (ubezpieczający, który zawarł umowę ubezpieczenia na własną rzecz albo podmiot, na rachunek którego ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia);
- 15) **wiadomość poufna** – wiadomość uzyskana w związku z wykonywaniem czynności zawodowych, której nieuprawnione ujawnienie przez ubezpieczonego mogłoby narazić na szkodę interes osoby trzeciej;
- 16) **wypadek ubezpieczeniowy** – działanie lub zaniechanie ubezpieczonego, w wyniku którego wyrządzona zostaje szkoda.

Przedmiot i zakres ubezpieczenia

§ 5

PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej, gdy wskutek wykonywania przez ubezpieczonego czynności zawodowych wyrządzona zostanie osobie trzeciej szkoda, do naprawienia której zobowiązany jest ubezpieczony.

§ 6

1. Podmiotom podlegającym obowiązkowemu ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego (ubezpieczenie nadwyżkowe).
2. W ubezpieczeniu nadwyżkowym PZU SA ponosi odpowiedzialność za szkody, które nie zostały zaspokojone po wyczerpaniu sumy gwarancyjnej z umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
3. W przypadku podmiotów objętych obowiązkiem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającego z przepisów ustaw lub umów międzynarodowych, warunkiem udzielenia ochrony na podstawie OWU jest uprzednie zawarcie umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w PZU SA.
4. Okres ubezpieczenia powinien się pokrywać z okresem, na jaki zawarte zostało obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej. W przypadku nowych umów ubezpieczenia, zawieranych w czasie trwania umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, dopuszcza się zawieranie ubezpieczeń krótkoterminowych z końcową datą okresu ubezpieczenia pokrywającą się z końcową datą okresu obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

§ 7

1. Szczegółowy zakres ubezpieczenia podmiotów nie objętych obowiązkiem ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej i objętych tym obowiązkiem określony został w klauzulach stanowiących załącznik nr 1 i 2 do OWU lub w klauzulach zawartych w postanowieniach dodatkowych.

2. Ochroną ubezpieczeniową objęte są także szkody wyrządzone w wyniku rażącego niedbalstwa.
3. Wszystkie szkody będące wynikiem tego samego działania lub zaniechania uważa się za jeden wypadek ubezpieczeniowy niezależnie od liczby poszkodowanych i momentu powstania oraz przyjmuje się, że miały miejsce w chwili powstania pierwszej szkody.
4. Warunkiem odpowiedzialności PZU SA jest zajęcie wypadku ubezpieczeniowego w okresie ubezpieczenia (niezależnie od momentu powstania lub ujawnienia się szkody) oraz zgłoszenie roszczenia z tego tytułu przed upływem terminu przedawnienia.
5. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie zostanie rozszerzony na podstawie postanowień dodatkowych ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody wyrządzone przez podwykonawców, nawet jeśli zgodnie z obowiązującymi zasadami ogólnymi podwykonawca jest osobą za której działanie i zaniechania ubezpieczony jest odpowiedzialny jak za własne działania i zaniechania.
6. O ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie zostanie rozszerzony na podstawie postanowień dodatkowych ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody będące następstwem zniszczenia, uszkodzenia, zaginięcia wszelkiego rodzaju dokumentów.

§ 8

1. Ubezpieczeniem objęta jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody będące następstwem wypadku ubezpieczeniowego który miał miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, o ile zakres ochrony ubezpieczeniowej nie zostanie rozszerzony na podstawie postanowień dodatkowych.
2. PZU SA udziela ochrony ubezpieczeniowej w granicach odpowiedzialności ubezpieczonego, określonej przepisami prawa polskiego. Zasada ta ma zastosowanie także w przypadku rozszerzenia odpowiedzialności PZU SA o szkody powstałe poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Wyłączenia odpowiedzialności

§ 9

1. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) wyrządzone umyślnie;
  - 2) związane z naruszeniem dóbr osobistych innych niż objęte zakresem szkody na osobie;
  - 3) wyrządzone przez osobę nie posiadającą uprawnień do wykonywania zawodu, która miała zakaz lub zawieszono prawo do wykonywania zawodu;
  - 4) za które ubezpieczony jest odpowiedzialny wskutek rozszerzenia odpowiedzialności cywilnej w stosunku do zakresu odpowiedzialności wynikającego z powszechnie obowiązujących przepisów prawa;
  - 5) powstałe w związku z posiadaniem przez ubezpieczonego mieniem oraz wyrządzone przez produkt wprowadzony przez ubezpieczonego do obrotu;
  - 6) z tytułu wykonywania przez ubezpieczonego funkcji prezesa, członka zarządu lub rady nadzorczej w spółce kapitałowej;
  - 7) powstałe w następstwie działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, rewolucji, konfiskat, aktów terroryzmu, niepokojów społecznych, strajków, zamieszek lub rozruchów;
  - 8) będące następstwem zniszczenia, uszkodzenia, zaginięcia lub kradzieży gotówki, dzieł sztuki, biżuterii, przedmiotów z metali lub kamieni szlachetnych, papierów wartościowych oraz zbiorów o charakterze kolekcjonerskim lub archiwalnym, a także przedmiotów o charakterze zabytkowym lub unikatowym;
  - 9) wynikłe z dokonywania płatności w imieniu klienta;
  - 10) związane z naruszeniem praw własności intelektualnej;
  - 11) powstałe w następstwie tworzenia, dostarczania i wdrażania oprogramowania informatycznego;
  - 12) wyrządzone przez wirusy lub innego rodzaju programy zakłócające pracę programu komputerowego, całego komputera, sieci, niezależnie od źródła ich pojawienia się;
  - 13) wyrządzone w stanie nietrzeźwości lub w stanie po użyciu środków odurzających, substancji psychotropowych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii;
  - 14) wyrządzone osobom bliskim ubezpieczonego, będącego osobą fizyczną;
  - 15) wyrządzone pracownikom ubezpieczonego, powstałe w następstwie wypadku przy pracy;
  - 16) wyrządzone w środowisku naturalnym;

- 17) powstałe w wyniku niewypłacalności;
  - 18) których wartość nie przekracza kwoty 400 zł (franszyza integralna).
2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje kar pieniężnych, kar umownych, grzywien sądowych i administracyjnych, zadatków, roszczeń z tytułu odstąpienia od umowy, roszczeń o zwrot kosztów poniesionych na poczet lub w celu wykonania umowy, odszkodowań o charakterze karnym (exemplary damages, punitive damages), do zapłaćenia których ubezpieczony jest zobowiązany.

Suma gwarancyjna

§ 10

1. Suma gwarancyjna określona w umowie ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZU SA w odniesieniu do wszystkich wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie ubezpieczenia.
2. Jeżeli suma gwarancyjna stanowi równowartość w złotych kwoty wyrażonej w walucie obcej, wysokość sumy gwarancyjnej ustala się przy zastosowaniu kursu średniego NBP z daty zawarcia umowy ubezpieczenia.
3. W granicach sumy gwarancyjnej, o której mowa w ust. 1, mogą być wyodrębnione limity kwotowe określające odpowiedzialność PZU SA za szkody:
  - 1) z tytułu jednego wypadku ubezpieczeniowego;
  - 2) określonego rodzaju.
4. Każdorazowa wypłata odszkodowania lub kosztów wymienionych w ust. 7 powoduje zmniejszenie sumy gwarancyjnej o wypłaconą kwotę.
5. Za zgodą PZU SA, ubezpieczający może uzupełnić sumę gwarancyjną poprzez zapłatę dodatkowej składki.
6. PZU SA wypłaca odszkodowanie pomniejszone o franszyzę redukcyjną w wysokości ustalonej w umowie ubezpieczenia.
7. W granicach sumy gwarancyjnej PZU SA jest obowiązany do:
  - 1) zwrotu kosztów wynikłych z zastosowania środków podjętych przez ubezpieczonego po zajściu wypadku ubezpieczeniowego, w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów jeżeli były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne;
  - 2) pokrycia uzasadnionych kosztów wynagrodzenia ekspertów, powołanych w uzgodnieniu z PZU SA, przez ubezpieczonego lub poszkodowanego w celu ustalenia okoliczności, przyczyn i rozmiaru szkody;
  - 3) pokrycia kosztów obrony w związku ze zgłoszonymi roszczeniami odszkodowawczymi:
    - a) niezbędnych kosztów sądowej obrony przed roszczeniem poszkodowanego lub uprawnionego w sporze prowadzonym w porozumieniu z PZU SA,
    - b) niezbędnych kosztów sądowej obrony w postępowaniu karnym, jeśli toczące się postępowanie ma związek z ustaleniem odpowiedzialności ubezpieczonego, jeżeli PZU SA zażądał powołania obrony lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów,
    - c) kosztów postępowań sądowych, w tym mediacji lub postępowania pojednawczego oraz kosztów opłat administracyjnych, jeżeli PZU SA wyraził na piśmie zgodę na pokrycie tych kosztów.

Zawarcie umowy ubezpieczenia i czas jej trwania

Składka ubezpieczeniowa

§ 11

1. Umowę ubezpieczenia zawiera się na podstawie wniosku ubezpieczającego zawierającego informacje niezbędne do dokonania indywidualnej oceny ryzyka i określenia należnej składki.
2. Wniosek powinien zawierać między innymi:
  - 1) imię, nazwisko lub nazwę ubezpieczającego, ubezpieczonego, numer REGON, numer PESEL;
  - 2) adres i siedzibę ubezpieczającego, ubezpieczonego;
  - 3) określenie zakresu, który ma być objęty ubezpieczeniem;
  - 4) wysokość obrotu;
  - 5) okres ubezpieczenia;
  - 6) sumę gwarancyjną;
  - 7) ilość i wielkość szkód z wypadków ubezpieczeniowych zaistniałych w okresie 3 ostatnich lat.

3. Jeżeli wniosek nie zawiera danych, o których mowa w ust. 2 albo innych istotnych informacji niezbędnych do oceny ryzyka ubezpieczający obowiązany jest na wezwanie PZU SA odpowiednio go uzupełnić.
4. Zawarcie umowy ubezpieczenia PZU SA potwierdza dokumentem ubezpieczenia.

§ 12

1. Ubezpieczający może zawrzeć umowę ubezpieczenia na cudzy rachunek (na rachunek ubezpieczonego). W takim przypadku ubezpieczający obowiązany jest do poinformowania ubezpieczonego o prawach i obowiązkach wynikających z zawartej na jego rachunek umowy ubezpieczenia. Obowiązek zapłaty składki ubezpieczeniowej ciąży na ubezpieczającym. Dokument potwierdzający zawarcie umowy ubezpieczenia otrzymuje ubezpieczający.
2. W przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek zarzut mający wpływ na odpowiedzialność PZU SA może on podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.
3. W przypadku zawarcia umowy na cudzy rachunek Ubezpieczony może żądać by PZU SA udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą praw i obowiązków ubezpieczonego.

§ 13

1. Ubezpieczający obowiązany jest podać do wiadomości PZU SA wszystkie znane sobie okoliczności, o które PZU SA zapytywał w formularzu oferty (wniosku) albo przed zawarciem umowy w innych pismach. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane. W razie zawarcia przez PZU SA umowy ubezpieczenia mimo braku odpowiedzi na poszczególne pytania, pominięte okoliczności uważa się za nieistotne.
2. W czasie trwania umowy ubezpieczenia ubezpieczający zobowiązany jest zgłaszać zmiany okoliczności wymienionych w ustępie poprzedzającym. Ubezpieczający obowiązany jest zawiadamiać o tych zmianach PZU SA niezwłocznie, najpóźniej w ciągu 14 dni po otrzymaniu o nich wiadomości.
3. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obowiązki określone w ustępach poprzedzających spoczywają zarówno na ubezpieczającym, jak i na ubezpieczonym, chyba że ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.
4. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek ubezpieczeniowy przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

§ 14

1. Odpowiedzialność PZU SA rozpoczyna się od dnia następującego po dniu zawarcia umowy ubezpieczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, chyba że umówiono się inaczej.
2. Jeżeli strony nie umówią się inaczej umowę ubezpieczenia zawiera się na okres jednego roku.

§ 15

1. Składkę ubezpieczeniową ustala się na podstawie taryfy składek obowiązującej w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia. Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności PZU SA.
2. Składka ubezpieczeniowa obliczana jest w zależności od:
  - 1) wysokości sumy gwarancyjnej;
  - 2) okresu ubezpieczenia;
  - 3) rodzaju prowadzonej działalności zawodowej;
  - 4) wysokości obrotu;
  - 5) zakresu ubezpieczenia;
  - 6) indywidualnej oceny ryzyka.
3. Składkę opłaca się jednorazowo przy zawieraniu umowy ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 5. Zapłata składki następuje w formie gotówkowej lub w porozumieniu z PZU SA w formie bezgotówkowej.
4. W przypadku dokonywania zapłaty składki w formie bezgotówkowej, za dzień zapłaty składki uważa się dzień uznania rachunku bankowego PZU SA.
5. Składka za roczny okres ubezpieczenia w uzasadnionych przypadkach może być opłacona w ratach. Terminy płatności kolejnych rat składki określa się w dokumencie ubezpieczenia.

6. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony podał do wiadomości PZU SA nieprawdziwe dane mające wpływ na wysokość składki, ubezpieczający zobowiązany jest do dopłaty składki wynikającej z różnicy pomiędzy składką, jaka należałaby się PZU SA gdyby podano dane prawdziwe a składką przyjętą w umowie ubezpieczenia. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego roszczenie PZU SA o dopłatę różnicy składki staje się natychmiast wymagalne i płatne najpóźniej w dniu wypłaty odszkodowania.
7. Składka nie podlega indeksacji.

§ 16

W razie ujawnienia okoliczności, która pociąga za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku, każda ze stron może żądać odpowiedniej zmiany wysokości składki, poczynając od chwili, w której zaszła ta okoliczność, nie wcześniej jednak niż od początku bieżącego okresu ubezpieczenia. W razie zgłoszenia takiego żądania druga strona może w terminie 14 dni wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym.

Rozwiązanie umowy

Zwrot składki

§ 17

Ochrona ubezpieczeniowa wygasa:

- 1) wraz z upływem okresu ubezpieczenia określonego w umowie ubezpieczenia;
- 2) z dniem wyczerpania sumy gwarancyjnej określonej w umowie ubezpieczenia;
- 3) z dniem odstąpienia od umowy;
- 4) z dniem doręczenia oświadczenia PZU SA o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, gdy PZU SA ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki lub jej pierwszej raty, a składka lub jej pierwsza rata nie została zapłacona w terminie;
- 5) z upływem 7 dni od dnia otrzymania od PZU SA pisma z wezwaniem do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni spowoduje ustanie odpowiedzialności;
- 6) z dniem doręczenia oświadczenia drugiej stronie o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w przypadku, o którym mowa w § 16;
- 7) z dniem zaprzestania wykonywania działalności zawodowej przez ubezpieczonego;
- 8) z dniem otrzymania przez ubezpieczonego decyzji o zakazie lub zawieszeniu prawa do wykonywania działalności zawodowej;
- 9) z chwilą śmierci ubezpieczonego.

§ 18

1. Ubezpieczający może odstąpić od umowy ubezpieczenia, jeżeli umowa zawarta jest na okres dłuższy niż 6 miesięcy.
2. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia przez ubezpieczającego może być dokonane najpóźniej w terminie 30 dni, a w przypadku, gdy ubezpieczający jest przedsiębiorcą w terminie 7 dni, od dnia zawarcia umowy.

§ 19

W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.

Obowiązki ubezpieczającego lub ubezpieczonego

§ 20

1. W razie zajścia wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczający lub ubezpieczony obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów.
2. Jeżeli ubezpieczający lub ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował środków określonych w ust. 1, PZU SA jest wolny od odpowiedzialności za szkody powstałe z tego powodu.

§ 21

1. Ubezpieczający ma obowiązek zawiadomienia PZU SA o zaistniałym wypadku ubezpieczeniowym w terminie 7 dni od jego zajścia lub powzięcia o nim wiadomości.

2. W razie naruszenia z winy umyślnej lub z rażącego niedbalstwa obo-
wiązku, o którym mowa w ust. 1, PZU SA może odpowiednio zmniej-
szyć świadczenie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia
szkody lub uniemożliwiło PZU SA ustalenie okoliczności i skutków
wypadku ubezpieczeniowego.
3. Skutki braku zawiadomienia PZU SA o wypadku ubezpieczenio-
wym nie następują, jeżeli PZU SA w terminie, o którym mowa w ust. 1,
otrzymał wiadomość o okolicznościach, które należało podać do
jego wiadomości.
4. W razie zawarcia umowy ubezpieczenia na cudzy rachunek obo-
wiązek, o którym mowa w ust.1, obciąża także ubezpieczonego,
chyba że ubezpieczony nie wie o zawarciu umowy na jego ra-
chunek. Postanowienia ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

§ 22

1. W razie wystąpienia przez poszkodowanego przeciwko ubezpie-
czonemu z roszczeniem o odszkodowanie, ubezpieczający lub
ubezpieczony jest zobowiązany bezzwłocznie, nie później jednak
niż w terminie 7 dni, powiadomić o tym PZU SA.
2. W przypadku wystąpienia z roszczeniem, o którym mowa w ust. 1,
na drogę sądową, ubezpieczający lub ubezpieczony zobowiązany
jest bezzwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od
otrzymania pozwu, zawiadomić o tym PZU SA.
3. Ubezpieczający lub ubezpieczony jest zobowiązany dostarczyć
PZU SA orzeczenie sądu w terminie umożliwiającym zajęcie stan-
owiska co do wniesienia środka odwoławczego.
- 4) W razie powstania wypadku ubezpieczeniowego ubezpieczony jest
zobowiązany do podjęcia aktywnej współpracy z PZU SA w celu
wyjaśnienia okoliczności i przyczyn powstania szkody oraz ustalenia
jej rozmiaru.

Ustalenie i wypłata odszkodowania oraz obowiązki informacyjne PZU SA

§ 23

1. PZU SA wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni od dnia otrzy-
mania zawiadomienia o wypadku ubezpieczeniowym.
2. Gdyby wyjaśnienie w terminie określonym w ust. 1 okoliczności ko-
niecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU SA albo wysokości
odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłaca
się w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej
staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże
bezporną część odszkodowania PZU SA wypłaca w terminie
określonym w ust. 1.
3. Zaspokojenie lub uznanie przez ubezpieczonego roszczenia, o którym
mowa w § 22 nie wywołuje skutków prawnych względem PZU SA
jeżeli PZU SA nie wyraził na to uprzedniej zgody.
4. Jeżeli tytułem odszkodowania przysługują poszkodowanemu za-
równo świadczenia jednorazowe jak i renty, PZU SA zaspokaja je
z obowiązującej sumy gwarancyjnej w następującej kolejności:
  - 1) świadczenie jednorazowe;
  - 2) renty czasowe;
  - 3) renty dożywotnie.
5. PZU SA jest zobowiązany:
  - 1) po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu wypadku ubezpieczenio-
wego objętego ochroną ubezpieczeniową, w terminie 7 dni od
dnia otrzymania tego zawiadomienia, do poinformowania o tym
ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami
występującymi z tym zawiadomieniem, oraz podjęcia postępo-
wania dotyczącego ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, za-
sadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a tak-
że do poinformowania osoby występującej z roszczeniem pisemnie
lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie

dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZU SA
lub wysokości odszkodowania, jeżeli jest to niezbędne do dal-
szego prowadzenia postępowania;

- 2) jeżeli w terminach określonych w ust. 2 i 3 nie wypłaci odszko-
dowania, do zawiadomienia pisemnie osoby zgłaszającej roszcze-
nie o przyczynach niemożności zaspokojenia jej roszczeń w ca-
łości lub części, a także do wypłacenia bezspornej części odszko-
dowania;
  - 3) jeżeli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wy-
sokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformo-
wania o tym pisemnie osoby występującej z roszczeniem, w ter-
minach, o których mowa w ust. 2 i 3, wskazując na okoliczności
oraz na podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową
odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby
o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
  - 4) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt 1, oraz poszko-
dowanemu lub uprawnionemu, informacji i dokumentów groma-
dzonych w celu ustalenia odpowiedzialności PZU SA lub wyso-
kości odszkodowania; osoby te mogą żądać pisemnego potwier-
dzenia przez PZU SA udostępnionych informacji, a także spor-
ządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia
ich zgodności z oryginałem przez PZU SA;
  - 5) do udostępniania osobom, o których mowa w pkt 1, oraz poszko-
dowanemu lub uprawnionemu, informacji i dokumentów, o których
mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
  - 6) na żądanie ubezpieczającego, ubezpieczonego, uprawnionego
z umowy ubezpieczenia lub poszkodowanego, do udostępniania
posiadanych przez siebie informacji związanych z wypadkiem
ubezpieczeniowym będącym podstawą ustalenia odpowiedzial-
ności PZU SA oraz ustalenia okoliczności wypadku ubezpiecze-
niowego, jak również wysokości odszkodowania.
6. PZU SA wypłaca odszkodowanie na podstawie uznania roszczenia,
ugody lub prawomocnego orzeczenia sądowego.

Postanowienia końcowe

§ 24

1. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu przysługuje
prawo do wniesienia pisemnej skargi lub zażalenia, dotyczących
realizacji przez PZU SA umowy ubezpieczenia. Z zastrzeżeniem ust. 2
adresatem skargi lub zażalenia, właściwym do ich rozpatrzenia, jest
jednostka organizacyjna nadzorująca jednostkę, której skarga lub
zażalenie dotyczy. Skargę lub zażalenie składa się na piśmie za
pośrednictwem jednostki, której skarga lub zażalenie dotyczy.
2. W przypadku skargi lub zażalenia dotyczących likwidacji szkód,
jednostką właściwą do ich rozpatrzenia jest Regionalne Centrum
Likwidacji Szkód właściwe ze względu na miejsce likwidacji
szkody.
3. PZU SA udziela odpowiedzi na skargę lub zażalenie na piśmie,
w terminie trzydziestu dni od dnia otrzymania skargi lub zażalenia.
4. Niezależnie od uprawnień, o których mowa w ust. 1, ubezpiecza-
jącemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia
przysługuje prawo wniesienia skargi do Rzecznika Ubezpieczonych.

§ 25

Powództwo o roszczenia wynikające z umowy ubezpieczenia można
wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej, albo przed sąd
właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego,
ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

§ 26

OWU mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od
dnia 1 sierpnia 2012 roku.

Załącznik nr 1

Klauzula nr 30

Klauzula odpowiedzialności cywilnej pracowni projektowania budowlanego

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną pracowni architektonicznej za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych zgodnie z posiadanymi uprawnieniami i zezwoleniami, polegające na:
  - 1) projektowaniu budowlanym lub budowlano-technicznym,
  - 2) sprawdzaniu projektów architektoniczno-budowlanych,
  - 3) wykonywaniu nadzoru inwestorskiego,
  - 4) sprawowaniu kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych,
  - 5) rzeczoznawstwie budowlanym,
  - 6) sprawowaniu nadzoru autorskiego.
2. W ramach umowy ubezpieczenie PZU SA ponosi odpowiedzialność za szkody wynikłe z całej działalności zawodowej ubezpieczonego, określonego projektu albo jednej z czynności zawodowej.
3. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) powstałe w wyniku przekroczenia ustalonych kosztów,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac,
  - 3) powstałe w wyniku normalnego zużycia lub wadliwej eksploatacji budynków i budowli,
  - 4) powstałe z wadliwego wykonawstwa budynków, obiektów budowlanych, urządzeń lub instalacji zaprojektowanych przez ubezpieczonego,
  - 5) które ubezpieczony zobowiązany jest naprawić w ramach rękojmi lub gwarancji,
  - 6) wynikłe z braku określonych w umowie właściwości estetycznych przedmiotu umowy, w tym również z zastosowania elementów o właściwościach niezgodnych z umową,
  - 7) powstałe w związku z występowaniem ubezpieczonego, w imieniu zlecającego, do odpowiednich instytucji z wnioskami o wydanie warunków technicznych i uzgodnień niezbędnych do projektowania, wniosków o wydanie decyzji na budowę oraz odbiorem decyzji.

Klauzula nr 31

Klauzula odpowiedzialności cywilnej kancelarii prawnej

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną kancelarii prawnej za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych polegających na świadczeniu pomocy prawnej, a w szczególności na udzielaniu porad prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed sądami i urzędami.
2. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 3) wynikające z wydania opinii na podstawie prawa innego niż prawo polskie.

Klauzula nr 32

Klauzula odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie prac geodezyjnych i kartograficznych

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie prac geodezyjnych i kartograficznych.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe:
  - 1) wskutek ujawnienia wiadomości zastrzeżonej jako poufna albo objętej tajemnicą,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac,
  - 3) przez naruszenie zasad ochrony środowiska,
  - 4) w budynkach, budowlach i drzewostanie zabytkowym.

Klauzula nr 33

Klauzula odpowiedzialności cywilnej lekarza weterynarii, technika weterynarii

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych lekarza weterynarii lub technika weterynarii.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) wyrządzone w trakcie przeprowadzania badań klinicznych leków weterynaryjnych,
  - 2) wynikłe z posiadania lub używania aparatów rentgenowskich, laserowych, materiałów radioaktywnych, izotopów jeśli ubezpieczony nie posiada właściwych uprawnień do wykonywania czynności zawodowych z zastosowaniem wymienionych aparatów,
  - 3) spowodowane ściekami lub odpadami powstałymi w trakcie wykonywania czynności zawodowych,
  - 4) wynikłe z przeniesienia chorób zakaźnych, o których istnieniu ubezpieczony bądź osoby którymi się posługiwał wiedziały lub przy zachowaniu należytej staranności mogły się dowiedzieć,
  - 5) powstałe w wyniku uszkodzenia kodu genetycznego,
  - 6) wyrządzone w związku ze stosowaniem eksperymentalnych metod leczenia,
  - 7) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac.

Klauzula nr 34

Klauzula odpowiedzialności cywilnej tłumacza

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych tłumacza.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości zastrzeżonej jako poufna albo objętej tajemnicą,
  - 3) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac,
  - 4) powstałe w wyniku błędnego przeliczenia dowolnej waluty obcej.

Klauzula nr 35

Klauzula odpowiedzialności cywilnej doradcy podatkowego w zakresie nie objętym obowiązkowymi ubezpieczeniami

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonania czynności zawodowych doradcy podatkowego w zakresie nie objętym obowiązkowymi ubezpieczeniami.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości zastrzeżonej jako poufna albo objętej tajemnicą.

Klauzula nr 36

Klauzula odpowiedzialności cywilnej doradcy technicznego

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych doradcy technicznego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości zastrzeżonej jako poufna albo objętej tajemnicą,
  - 3) powstałe w wyniku przekroczenia ustalonych kosztów,
  - 4) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac,
  - 5) powstałe w wyniku błędnego przeliczenia dowolnej waluty obcej.

Klauzula nr 38

Klauzula odpowiedzialności cywilnej urbanisty

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych urbanisty.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 3) powstałe w wyniku przekroczenia ustalonych kosztów,
  - 4) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac.

Klauzula nr 39

Klauzula odpowiedzialności cywilnej projektanta technicznego

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych projektanta technicznego.
2. W ramach umowy ubezpieczenia PZU SA ponosi odpowiedzialność za szkody wynikłe z całej działalności zawodowej ubezpieczonego, określonego projektu albo jednej z czynności zawodowej.
3. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) powstałe w wyniku przekroczenia ustalonych kosztów,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac,
  - 3) które ubezpieczony zobowiązany jest naprawić w ramach rękojmi lub gwarancji,
  - 4) wynikłe z braku określonych w umowie właściwości estetycznych przedmiotu umowy, w tym również z zastosowania elementów o właściwościach niezgodnych z umową,
  - 5) powstałe w związku z występowaniem ubezpieczonego, w imieniu zlecającego, do odpowiednich instytucji z wnioskami o wydanie warunków technicznych i uzgodnień niezbędnych do projektowania.

Klauzula nr 40

Klauzula odpowiedzialności cywilnej podmiotu prowadzącego działalność usługową biura rachunkowego w zakresie nie objętym obowiązkowym ubezpieczeniem

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych polegających na:
  - 1) obliczaniu wynagrodzeń za pracę, w tym premii, dodatków i innych świadczeń związanych ze stosunkiem pracy,
  - 2) obliczaniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz przekazywanie w tym zakresie niezbędnych dokumentów,
  - 3) prowadzeniu dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy i kontrola przestrzegania terminów w tym zakresie,
  - 4) obliczaniu miesięcznego dofinansowania do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych oraz składaniu wniosków o wypłatę tego dofinansowania oraz innych niezbędnych dokumentów w tym zakresie oraz składaniu wniosków o zwrot kosztów (w oparciu o stosowne przepisy ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych),
  - 5) obliczaniu kwot zajętych przez komornika wynagrodzeń i prowadzeniu korespondencji z organami egzekucyjnymi.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 2) powstałe w wyniku błędnego przeliczenia dowolnej waluty obcej,
  - 3) na osobie i rzeczowe.

Załącznik nr 2

Klauzula nr 45

Klauzula odpowiedzialności cywilnej adwokata

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych adwokata polegających na świadczeniu pomocy prawnej, a w szczególności na udzielaniu porad prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed sądami i urzędami, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 3) wynikające z wydania opinii na podstawie prawa innego niż prawo polskie.

Klauzula nr 46

Klauzula odpowiedzialności cywilnej radcy prawnego

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych radcy prawnego polegających na świadczeniu pomocy prawnej, a w szczególności na udzielaniu porad prawnych, sporządzaniu opinii prawnych, opracowywaniu projektów aktów prawnych oraz występowaniu przed sądami i urzędami, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 3) wynikające z wydania opinii na podstawie prawa innego niż prawo polskie.

Klauzula nr 47

Klauzula odpowiedzialności cywilnej notariusza

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych notariusza, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą.

Klauzula nr 48

Klauzula odpowiedzialności cywilnej rzecznika patentowego

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych rzecznika patentowego, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą.

Klauzula nr 49

Klauzula odpowiedzialności cywilnej podmiotu wykonującego doradztwo podatkowe

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych podmiotu wykonującego doradztwo podatkowe, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 3) powstałe w wyniku błędnego przeliczenia dowolnej waluty obcej.

Klauzula nr 50

Klauzula odpowiedzialności cywilnej podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 3) powstałe w wyniku błędnego przeliczenia dowolnej waluty obcej.

Klauzula nr 51

Klauzula odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy wykonującego działalność z zakresu usługowego prowadzenia ksiąg rachunkowych

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych podmiotu uprawnionego do wykonywania działalności usługowej w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 3) powstałe w wyniku błędnego przeliczenia dowolnej waluty obcej.

Klauzula nr 52

Klauzula odpowiedzialności cywilnej architekta

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych architekta, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie odpowiada za szkody:
  - 1) powstałe w wyniku przekroczenia ustalonych kosztów,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac,
  - 3) powstałe w wyniku normalnego zużycia lub wadliwej eksploatacji budynków i budowli,
  - 4) powstałe z wadliwego wykonawstwa budynków, obiektów budowlanych, urządzeń lub instalacji zaprojektowanych przez ubezpieczonego,
  - 5) które ubezpieczony zobowiązany jest naprawić w ramach rękopomocy lub gwarancji,
  - 6) wynikłe z braku określonych w umowie właściwości estetycznych przedmiotu umowy, w tym również z zastosowaniem elementów o właściwościach niezgodnych z umową.

Klauzula nr 53

Klauzula odpowiedzialności cywilnej inżyniera budownictwa

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą

postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych inżyniera budownictwa, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.

2. PZU SA nie odpowiada za szkody:

- 1) powstałe w wyniku przekroczenia ustalonych kosztów,
- 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac,
- 3) powstałe w wyniku normalnego zużycia lub wadliwej eksploatacji budynków i budowli,
- 4) które ubezpieczony zobowiązany jest naprawić w ramach rękopomocy lub gwarancji,
- 5) wynikłe z braku określonych w umowie właściwości estetycznych przedmiotu umowy, w tym również z zastosowaniem elementów o właściwościach niezgodnych z umową.

Klauzula nr 54

Klauzula odpowiedzialności cywilnej komornika sądowego

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych komornika sądowego, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac.

Klauzula nr 55

Klauzula odpowiedzialności cywilnej zarządcy nieruchomości

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych zarządcy nieruchomości, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac.

Klauzula nr 56

Klauzula odpowiedzialności cywilnej rzeczoznawcy majątkowego

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych rzeczoznawcy majątkowego, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac.
  - 3) powstałe w wyniku błędnego przeliczenia dowolnej waluty obcej.

Klauzula nr 57

Klauzula odpowiedzialności cywilnej pośrednika w obrocie nieruchomościami

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych pośrednika w obrocie nieruchomościami, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.

2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac.

Klauzula nr 58

Klauzula odpowiedzialności cywilnej przedsiębiorcy za szkody wyrządzone podczas wykonywania czynności detektywa

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych detektywa, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac.

Klauzula nr 59

Klauzula odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania działalności brokerskiej

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą

postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania działalności brokerskiej, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.

2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac.
  - 3) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą.

Klauzula nr 60

Klauzula odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania czynności agencyjnych

1. Z zachowaniem pozostałych nie zmienionych niniejszą klauzulą postanowień OWU, PZU SA obejmuje ochroną odpowiedzialność cywilną ubezpieczonego za szkody powstałe wskutek wykonywania czynności zawodowych agencyjnych, na sumę gwarancyjną stanowiącą nadwyżkę nad sumę gwarancyjną wynikającą z zawartej umowy ubezpieczenia obowiązkowego.
2. PZU SA nie ponosi odpowiedzialności za szkody:
  - 1) na osobie i rzeczowe,
  - 2) powstałe wskutek niedotrzymania terminów wykonania czynności zawodowych lub harmonogramu prac,
  - 3) powstałe wskutek ujawnienia wiadomości poufnej albo objętej tajemnicą.